Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including
instructions for authors and subscription
information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Kort notis om några sedimentära ajlagringar Hoby socken af Malmöhus län

K. Vallin

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: K. Vallin (1880) Kort notis om några sedimentära
ajlagringar Hoby socken af Malmöhus län, Geologiska Föreningen i
Stockholm Förhandlingar, 5:7, 307-310, DOI: [10.1080/11035898009443935](https://doi.org/10.1080/11035898009443935)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035898009443935>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of
all the information (the "Content") contained in the publications
on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our
licensors make no representations or warranties whatsoever as
to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of
the Content. Any opinions and views expressed in this publication
are the opinions and views of the authors, and are not the views
of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content
should not be relied upon and should be independently verified
with primary sources of information. Taylor and Francis shall not

be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden.

Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

så torde det dock komma *H. radiatus* mycket nära, och själfva förekomsten af en art af släktet *Hemipneustes* vid Ignaberga torde ej heller vara alldeles utan betydelse för lösningen af frågan om Gruskalkens ålder, hvadan jag ansett det lämpligt att rikta uppmärksamheten härpå, i hopp att kommande undersökningar och insamlingar må bringa i dagen bättre material ¹⁾.

VALLIN, K. *Kort notis om några sedimentära aflageringar
Hoby socken af Malmöhus län.*

På flere ställen utmed Lydde å ung. 1 mil n. om Lund mellan Krutmöllan och Rinnebäck samt vid den genom Hoby

Skala 1:50,000.

by flytande Hoby bäck gå en del sandstenar, konglomerater och leror i dagen, hvilka hittills icke torde vara observerade

¹⁾ Sedan ofvanstående redan var delvis tryckt, har Amanuensen Moberg fästat min uppmärksamhet på ännu ett fragment af en *Hemipneustes* från Ignaberga. Äfven detta fragment, som funnits af Dr N. J. WETTERQVIST omkr. 1850, visar endast undersidan och denna inifrån. Några nya upplysningar om *Hemipneustes*-formen från Ignaberga kan man ej af detta exemplar vinna; otvifvelaktigt tillhör det dock samma art som ofvanföre omtalade fragment.

eller åtminstone icke blifvit upptagne på ANGELINS och ERDMANNS geologiska öfversigtskartor öfver Skåne.

Vidfogade lilla kartsnitt, delvis kopierad efter Topograf. Kårens karta, bladet *Lund*, utvisar de särskilda punkter, der nämnda aflagringar framträda, och torde, ehuru tecknad i så liten skala, tillräckligt noggrant angifva lokalerna och möjligen tjena som ledning vid besök på platsen. Punkterna 1 och 3 ligga vid södra stranden af Lydde å, punkten 2 på norra sidan om densamma i Stora Harrie socken, punkterna 4, 5 och 6 utmed Hoby bäck.

Vid p. 1 visar sig utmed sjelfva åbrädden en temligen fin-kornig, dels gulhvit, dels brunaktig sandsten, sammansatt af små, föga afrundade kvartskorn, som utgöra hufvudmassan, samt af mer och mindre talrika korn af röd fältspat jemte en del andra, mindre lätt igenkännliga beståndsdelar, hvartill slutligen kommer kolsyrad kalk såsom det egentliga bindemedlet. Tvänne quant. analyser för det senare ämnets bestämmande utvisade ena gången något öfver, andra gången något under 30 procent. Sandstenen är tydligt skiktad och har skikttyterna ofta öfverdragna med gul eller grönaktig lera, hvilken äfven fyller små håligheter inuti stenen. Jemte denna sandsten urskiljer man vid p. 1 tunna lager af blå och grönaktiga sandmerglar. Ett prof af dessa visade sig icke innehålla fosforsyra. Öfverst vid denna punkt ligger en starkt brunfärgad åkerjord, som för öfrigt ej är sällsynt på flere ställen i trakten.

I den branta backslutningen vid p. 2 framträder ett lager af konglomeratartad struktur. Konglomeratet, brokigt af grå och bruna färger, är sammansatt af mindre och större, starkt afrundade bergartsfragmenter, hvilka stundom närma sig en knytnäfves storlek. Utom kvartsbitar förekomma talrika röda ortoklaskrystaller, en och annan individ 4—5 cm. i genomsnitt. Dessutom kan man urskilja stycken af fältspatrika gneiser, af kvartsiter, sandstenar och lerskiffrar. Kalciumkarbonat, äfven i detta lager sammanbindningsmedlet, utgör mellan 30—40 proc. af det hela, enligt hvad ett par analyser utvisade; men natur-

ligtvis måste halten betydligt variera i en bergart af så grof och ojemn struktur. Högre upp i samma backsluttning visa sig på flere ställen kalkhaltiga sandstenar af lösare byggnad och med grå, gula eller bruna färgnyanser.

Vid p. 3 påträffas ett litet lager af finkornig, mycket tunn-skifrig sandsten, rik på små ljusa glimmerfjäll.

P. 4. visar en genomskärning af mergelleror i grågula eller rödbruna bäddar.

Mellan punkterna 5 och 6 går Hoby bäck fram i en djup och rymlig dalgång samt gör vid p. 5 några mindre fall utför fasta lager af konglomeratartad byggnad. Konglomeratet vid p. 5 är lösare än det vid p. 2, men öfverensstämmer med detta i afseende på bindeämnets art och synes föga afvika äfven beträffande de ingående bergartsfragmenternas storlek och mångfald. Denna aflagring kan följas längre sträcka än någon af de förut nämnda, eller med föga afbrott ända till p. 6. Emellertid har jag belagt detta senare ställe med särskildt nummer, alldenstund bergarten här antagit en helt annan habitus. Deh utgöres nämligen vid p. 6 af en finkornig, starkt rödfärgad och hård sandsten. Denna sandsten, blottad på bäckens botten och vid dess kanter, förklyftar sig mycket oregelbundet och är genomsett af talrika klot- och linsformiga kulor eller bollar, som lätt kunna afskiljas från den omgifvande stenen. För ögat synas dessa konkretioner ega lika sammansättning med den omslutande massan, men vid en af mig företagen analys för bestämmandet af kalkhalten, befans karbonatet i en dylik boll utgöra 50 proc., under det sjelfva sandstenen närmast omkring endast höll 7—8 proc. af samma ämne. De kalkrika konkretionerna ega stundom en kärna af rena kalkspatkristaller och genomdragas ofta af kalkspatådror i olika riktningar.

I de. branta väggarne mellan p. 5 och p. 6 förekomma några genomskärningar af sandstenslager, grågula eller brunröda till färgen och af något lösare struktur än sandstenen vid p. 6. Äfven dessa synas tillhöra samma skikt-komplex som de ofvan i korthet omnämde.

Lagrens mäktighet har jag icke på någon punkt kunnat bestämma. Endast gräfningar eller borrhningar skulle kunna skänka upplysning härom. Lika litet kan jag ännu med säkerhet angifva strykning och stupning. Dock tyckas lagren i allmänhet sakta stupa mot vester.

För att kunna med visshet bestämma, till hvilken formation aflagringarne vid Hoby skola räknas, vore naturligtvis försteningar af högsta värde. Men sådana ha här icke anträffats. Emellertid har Prof. B. LUNDGREN, som tagit de särskilda bildningarne på ort och ställe i skärskådande, uttalat den åsigt, att Hobylagren tvifvelsutan äro samtida med de förut kända skånska keuperbildningarne, hvilka som bekant gå i dagen på flere ställen vid ytterranden af den skånska stenkolsformationen, såsom vid Kågeröd, Bälteberga, Nyhamn och flere andra lokaler. Jag har jemfört prof, hemtade från Bälteberga och Nyhamn af Prof. B. LUNDGREN och förvarade i Lundsg. geol. museum, med sandstenarne, konglomeraterna och lerorna från Hoby och i några fall funnit en fullkomlig öfverensstämmelse. Så kan t. ex. ett konglomerat från Nyhamn svårligen skiljas från det vid p. 5 Hoby befintliga. Samma är förhållandet med de bruna lerorna från Bälteberga och Nyhamn. De ha alldeles samma utseende som lerorna vid p. 1 och p. 4 Hoby. De petrografiska karaktererna torde derföre här icke böra räknas alldeles värdelösa, så mycket mer som andra grunder för åldersbestämningen ännu icke äro tillgängliga.

Hvad som bildar underlaget för aflagringarne vid Hoby, är svårt att säga. Men då öfre graptolitskifferar gå i dagen på ej särdeles stort afstånd, närmast midt för Lilla Harrie Mölla, och då de lösa jordlagren på den mellanliggande sträckan hysa talrika lerskifferbitar, utvisande att samma skifferlager sannolikt finnes i fast berg djupare ned; så torde äfven här, såsom flerstädes är fallet med skånska Keupern (se texten till ANGELINS geologiska öfversigts-karta öfver Skåne), underlaget utgöras af siluriska bildningar.